

856 ELEKTRONSKA LOKACIJA I PRISTUP

Polje sadrži podatke o lokaciji na kojoj se nalazi elektronska jedinica, odnosno o lokaciji s koje joj se može pristupiti. Sadrži i podatke koji omogućuju pristup jedinici; način pristupa određen je vrednošću prvog indikatora. Drugi indikator opisuje odnos između elektronske jedinice i bibliografske jedinice koja je opisana u zapisu. Podaci u ovom polju dovoljni su za: elektronski prenos datoteke, narudžbinu za elektronski časopis ili prijavljivanje na elektronski izvor. U nekim slučajevima zabeleženi su samo podaci koji korisniku omogućuju pristup tabeli lokacija na udaljenom hostu, koja sadrži i druge podatke neophodne za pristup jedinici.

Pre uvođenja polja 856 za unos podataka o jedinstvenoj lokaciji izvora korišćeno je polje 337 – *Napomena o sistemskim zahtevima*. Uvođenjem polja 856 ta se napomena generiše iz potpolja 856u – *Jedinstvena lokacija izvora (URL)*.

Potpolja & ponovljivost

POLJE/POTPOLJE		PONOV LJIVOST
856	Elektronska lokacija i pristup	r
a	<i>Naziv hosta</i>	r
b	<i>Broj za pristup</i>	r
c	<i>Podaci o kompresiji</i>	r
d	<i>Putanja</i>	r
f	<i>Elektronski naziv</i>	r
g	<i>Jedinstveni naziv izvora (URN)</i>	r
h	<i>Izvođač zahteva (korisničko ime)</i>	nr
i	<i>Komanda</i>	r
j	<i>Brzina prenosa u bitovima u sekundi</i>	nr
k	<i>Lozinka</i>	nr
l	<i>Prijavljivanje</i>	nr
m	<i>Pomoć prilikom pristupa</i>	r
n	<i>Naziv lokacije hosta iz potpolja a</i>	nr
o	<i>Operacioni sistem</i>	nr
p	<i>Vrata (port)</i>	nr
q	<i>Vrsta datoteke</i>	r
r	<i>Podšavanja</i>	nr
s	<i>Veličina datoteke</i>	r
t	<i>Emulacija terminala</i>	r
u	<i>Jedinstvena lokacija izvora (URL)</i>	nr
v	<i>Sati u kojima je moguć pristup</i>	r
x	<i>Interna napomena</i>	r
y	<i>Način pristupa</i>	nr
w	<i>Kontrolni broj zapisa</i>	r
z	<i>Javna napomena</i>	r
3	<i>Navođenje građe</i>	r

Indikatori

INDIKATOR	VREDNOST	ZNAČENJE
1		<i>Način pristupa</i>
	0	<i>E-pošta</i>
	1	<i>FTP</i>
	2	<i>Prijavljivanje sa udaljenog mesta (Telnet)</i>
	3	<i>Linija na poziv</i>
	4	<i>HTTP</i>
	7	<i>Način, naveden u potpolju y</i>
	□	<i>Nema podatka</i>
2		<i>Odnos</i>
	0	<i>Elektronski izvor</i>
	1	<i>Elektronska verzija</i>
	2	<i>Srodni elektronski izvor</i>
	8	<i>Uvodna fraza nije generisana</i>

Prvi indikator opisuje način pristupa elektronskom izvoru.

Vrednost "0" prvog indikatora označava da se elektronskom izvoru može pristupiti preko elektronske pošte. Istu vrednost prvog indikatora možemo da upotrebimo i onda kada je e-poštom, pomoću posebne programske opreme, moguće naručiti časopis u elektronskom obliku.

Kada prvi indikator ima vrednost "1", u odgovarajuća potpolja možemo da upišemo podatke, potrebne za prenos elektronskog izvora, a kada ima vrednost "2" i "3", podatke o tome kako se na taj izvor priključujemo.

Vrednost "7" prvog indikatora koristimo prilikom drugačijeg načina pristupa (navodimo ga u potpolju y) elektronskom izvoru.

Drugi indikator opisuje odnos između elektronskog izvora na lokaciji navedenoj u polju 856 i bibliografske jedinice opisane u zapisu.

Vrednost "0" drugog indikatora koristimo kada je u polju 856 navedena elektronska lokacija jedinice koju opisuje zapis. U tom slučaju, jedinica koja je predmet bibliografskog zapisa predstavlja elektronski izvor (vidi primere). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Način pristupa (URL):", odnosno "Način pristupa (URN):".

Vrednost "1" drugog indikatora koristimo kada je u polju 856 navedena lokacija elektronske verzije jedinice opisane u zapisu (npr. kada za izvor u štampanom obliku postoji elektronska verzija). U polje 856 unosimo podatke o pristupu elektronskoj verziji (vidi primere: 34, 35). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Dostupno i na:".

Vrednost "2" drugog indikatora koristimo kada je u polju 856 navedena lokacija elektronskog izvora koji je srodan jedinici koja je opisana u zapisu. Podatke o pristupu srodnom elektronskom izvoru upisujemo u polje 856 (vidi primer 37). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Srodni elektronski izvor:".

Vrednost "8" drugog indikatora koristimo kada ne želimo ispis **uvodne fraze** iz polja 856.

OPIS POTPOLJA

856a Naziv hosta

Potpolje sadrži adresu hosta i ponovljivo je ako imamo više adresa za istog hosta.

856b Broj za pristup

Može da bude numerička IP adresa, ako je jedinica na internetu (vidi primere: 3, 4, 22) ili broj telefona ako je na raspolaganju pristup posredstvom linije na poziv (vidi primere: 10, 17). Ti podaci često mogu da se menjaju, a mogu da se generišu automatski. Telefonski broj upisujemo u obliku [kod države]-[kod mrežne grupe]-[telefonski broj], npr. 49-69-15251140 (broj u Frankfurtu na Majni u Nemačkoj), 1-202-7076237 (broj u Vašingtonu, okrug Kolumbija, u SAD-u). Mogući interni broj upisujemo posle telefonskog broja, a između njih je "x", npr. 1-703-3589800x515 (telefonski broj sa internim brojem).

856c Podaci o kompresiji

Potpolje koristimo kada nam je potrebna posebna programska oprema za dekompresiju podataka (vidi primere: 1, 25, 31).

856d Putanja

Vidi primere.

856f Elektronski naziv

Unosimo naziv datoteke u obliku u kojem se nalazi na direktorijumu/poddirektorijumu navedenom u potpolju dna hostu navedenom u potpolju a. Potpolje f možemo da ponovimo ako je datoteka, koja predstavlja celinu, podeljena na delove pohranjene pod različitim nazivima (vidi primer 8). Razdvojeni delovi, dakle, čine jednu bibliografsku jedinicu. U svim ostalim slučajevima, za datoteku s više naziva ponavljamo polje 856 sa odgovarajućim nazivom datoteke u potpolju f. Naziv datoteke može da sadrži znake za nadomešćivanje (npr. "*" ili "?"), s napomenom u potpolju z, kojom se pojašnjava način imenovanja datoteka. Kod nekih sistema moramo da vodimo računa i o tome da li naziv datoteke pišemo velikim ili malim slovima.

Potpolje može da sadrži i naziv elektronske publikacije ili konferencije (vidi primer 19).

856g Jedinstveni naziv izvora (URN)

Unosimo URN (Uniform Resource Name), koji obezbeđuje globalni jedinstveni naziv, nezavisno od lokacije.

856h Izvođač zahteva (korisničko ime)

Unosimo korisničko ime ili izvođača zahteva (vidi primer 16), odnosno podatke koji se nalaze ispred znaka "@" u adresi hosta.

856i Komanda

Unosimo komandu koja je potrebna da udaljeni host obradi zahtev (vidi primer 16).

856j Brzina prenosa u bitovima u sekundi

Unosimo najmanji i najveći broj bitova u sekundi prilikom prenosa podataka posle uspostavljanja veze s hostom. Podatak upisujemo u obliku: [najmanje BPS]-[najviše BPS] (vidi primere: 10, 17). Ako je na raspolaganju samo podatak o najmanjem broju BPS, upisujemo [najmanje BPS]-. Ako imamo samo podatak o najvećem broju BPS, upisujemo -[najviše BPS].

856k Lozinka

Upisujemo javne lozinke za opštu upotrebu, a ne tajne lozinke (vidi primer 18).

856l Prijavljivanje

Upisujemo izraze za prijavljivanje koji su u opštoj upotrebi i ujedno su javni (vidi primere: 12, 29, 31).

856m Pomoć prilikom pristupa

Navodimo adresu ili osobu za kontakt za pomoć prilikom pristupa (vidi primere: 3, 4, 9).

856n Naziv lokacije hosta iz potpolja a

V. primere 3, 7, 10, 13, 14, 15, 17.

856o Operacioni sistem

Možemo navesti operativni sistem koji koristi host koji je naveden u potpolju a (vidi primere: 10, 13, 17).

856p Vrata (port)

Unosimo deo adrese kojim se identifikuje proces ili servis na hostu (vidi primer 14).

856q Vrsta datoteke

Potpolje sadrži podatak o vrsti datoteke, odnosno predstavljanju podataka (npr. tekst/HTML, ASCII, postscript, program – exe ili JPEG). Informacija je namenjena krajnjim korisnicima da bi mogli da ustanove mogućnosti upotrebe, odnosno čitanja datoteka (npr. neka mašinska ili programska oprema potrebna je za prikaz datoteke). Vrsta datoteke određuje i način prenosa datoteke, odnosno način prenosa podataka kroz mrežu. **Obično** se tekstualne datoteke prenose kao znaci u okviru skupa znakova ASCII (tj. osnovna latinica, brojevi od 0 do 9, neki posebni znaci i većina interpunkcije). Za tekstualne datoteke sa znacima izvan skupa znakova ASCII ili netekstualne podatke (npr. računarski programi, slike), treba upotrebiti drugi način prenosa, obično binarni način (vidi primer 11). Vrstu datoteke možemo da potražimo na spiskovima, npr. u Internet Media Types (MIME types) (vidi primer 24). **Potpolje je ponovljivo ako je elektronski izvor u različitim formatima dostupan na jednoj elektronskoj adresi (vidi primer 41).**

856r Podešavanja

Unosimo podešavanja koja se koriste za prenos podataka. To su:

- broj bitova (broj bitova po znaku),
- broj stop bitova (broj bitova koji označavaju kraj bajta),
- paritet (način proveravanja tačnosti paritetnih podataka).

Sintaksa tih elemenata je: [paritet]-[broj bitova po znaku]-[broj stop bitova] (vidi primere: 10, 17). Ako je dat samo paritet, navodimo samo to, bez crtica, npr. [paritet]. Ako je dat još jedan od ostala dva elementa, za element koji nedostaje na odgovarajućem mestu upisujemo crticu, npr. [paritet]-[broj stop bitova] ili [paritet]-[broj bitova po znaku]-. Vrednosti za paritet su: O (neparni), E (parni), N (nema), S (razmak) i M (oznaka).

856s Veličina datoteke

Unosimo veličinu datoteke čiji je naziv naveden u potpolju f. Veličina je obično izražena u bajtovima. Potpolje ponavljamo, ako se ponovi potpolje za naziv datoteke. U tom slučaju, potpolje s neposredno sledi posle potpolja f na koje se odnosi (vidi primer 8).

856t Emulacija terminala

V. primere 4, 7, 10.

856u Jedinstvena lokacija izvora (URL)

Unosimo URL (Uniform Resource Locator) koji sadrži podatke o elektronskom pristupu u standardnoj sintaksi. Sa URL adresom možemo da potražimo elektronsku jedinicu, pri čemu koristimo jedan od internet protokola.

Polje 856 je strukturisano tako da URL može da se kreira kombinovanjem podataka iz drugih potpolja 856. Međutim, potpolje u u COBISS sistemu koristimo za generisanje napomene o načinu pristupa prema ISBD opisu, stoga ga unosimo uvek kada nam je potrebna ta napomena.

856v Sati u kojima je moguć pristup

Unosimo časove (vreme) kada je moguć pristup elektronskom izvoru na lokaciji koja je navedena u tom polju (vidi primere: 3, 4).

856w Kontrolni broj zapisa

Unosimo kontrolni broj zapisa.

856x Interna napomena

U potpolje možemo da unesemo informacije koje su potrebne katalogizatorima, ali nisu prikladne za korisnike biblioteka (vidi primer 1).

856y Način pristupa

Unosimo način pristupa kada je vrednost prvog indikatora "7". Potpolje može da sadrži način pristupa koji nije jedan od tri glavna protokola TCP/IP, koji su navedeni u prvom indikatoru. Podaci u ovom potpolju odgovaraju shemama, navedenim u publikaciji *Uniform Resource Locators (URL) (RFC 1738)*, koju je priredila Uniform Resource Identifiers Working Group u okviru IETF. The Internet Assigned Numbers Authority (IANA) održava popis URL shema i definiše sintaksu i upotrebu novih shema.

856z Javna napomena

U potpolje možemo da upišemo napomene u obliku prikladnom za ispis za korisnike biblioteka (vidi primere: 10, 26). U potpolje unosimo i napomenu o prestanku funkcionisanja URL adrese u obliku E-izvor na adresi <http://...> više nije dostupan (datum unosa napomene) zajedno s datumom unosa napomene (vidi primer 40).

8563 Navođenje građe

Upisujemo detaljne informacije o tome na koji se deo ili aspekt jedinice odnose podaci u polju 856 (vidi primere: 27, 37, 38, 39).

NAPOMENE O SADRŽAJU POLJA

Polje je ponovljivo kada ima više različitih podataka o naslovu (potpolja a, b, d) i kada postoji više mogućnosti za pristup (vidi primer 2). Pojedine biblioteke mogu da imaju različite URL adrese za isti elektronski izvor. Stoga, u uzajamnoj bazi podataka postojeća polja 856 koja su kreirale druge biblioteke ne menjamo, ali podatke dodajemo u novo polje 856, ako je to potrebno. Polje je ponovljivo i kada postoji više naziva datoteke (potpolje f), osim kada je zaključena jedinica podeljena u više delova za online pohranjivanje ili pretraživanje.

Iz polja 856 generiše se napomena o načinu pristupa. Zbog toga je polje obavezno kada radimo opis za posredno dostupne datoteke. Ispisuju se potpolja g, u, z, q i 3. Sadržaj uvodne fraze zavisi od prisustva potpolja g, u i q, kao i od vrednosti drugog indikatora.

U zapisima za serijske publikacije u elektronskom obliku, polje 856 mora da se odnosi na celokupni naslov, a ne na pojedinačne brojeve. U to polje ne upisujemo podatke kao što su veličina datoteka za pojedinačne brojeve itd.

Pre uvođenja polja 856 za unos podataka o jedinstvenoj lokaciji izvora korišćeno je polje 337 – *Napomena o sistemskim zahtevima*.

PRIMERI

1.

856	10	a wuarchive.wustl.edu c decompress with PKUNZIP.exe d /mirrors2/win3/games f atmoids.zip x cannot verify because of transfer difficulty
-----	----	---

2.

856	10	u ftp://path.net/pub/docs/urn2urc.ps
856	40	u http://lcweb.loc.gov/catdir/semdigdocs/seminar.html

3.

856	20	a pac.carl.org b 192.54.81.128 m CARL Situation Room m help@CARL.org n CARL Systems Inc., Denver, CO v 24 hours
-----	----	--

4.

856 30 **alocis.loc.gov b140.147.254.3 mlconline@loc.gov t3270 tline mode (e.g., vt100) vM-F 6:00 a.m.-21:30 p.m. USA EST, Sat. 8.30-17:00 USA EST, Sun. 13:00-17:00 USA EST**

5.

856 40 **uhttp://lcweb.loc.gov/catdir/toc/93-3471.html**

6.

856 40 **uhttp://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea94/report/prog_01r.html s14519 v24**

7.

856 20 **amaine.maine.edu nUniversity of Maine t3270**

8.

856 10 **awuarchive.wustl.edu dmirrors/info-mac/util fcolor-system-icons.hqx s16874 bytes**
 856 00 **akeptvm.bitnet facadlist file1 s34.989 bytes facadlist file2 s32.876 bytes facadlist file3 s23.987 bytes**

9.

856 20 **agopac.berkeley.edu mRoy Tennant**

10.

856 30 **b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX rE-7-1 tvt100 zRequires logon and password**

11.

856 10 **aarchive.cis.ohio-state.edu dpub/comp.sources.Unix/volume 10 fcomobj.lisp.10.Z qbinary**

12.

856 10 **aunmvm.bitnet lanonymous**

13.

856 10 **aseq1.loc.gov d/pub/soviet.archive ffk1 famine.bkg nLibrary of Congress, Washington, D.C. oUNIX**

14.

856 20 **amadlab.sprl.umich.edu nUniversity of Michigan Weather Underground p3000**

15.

856 20 **apucc.princeton.edu nPrinceton University, Princeton, N.J.**

16.

856 00 **aucvma.bitnet fir-L hListserv isubscribe**

17.

856 00 **b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX rE-7-1**

18.

856 10 **aharvarda.harvard.edu kguest**

19.

856	00	au icvm.bitnet f AN2
-----	----	------------------------------------

20.

856	10	aw uarchive.wustl.edu d mirrors/info-mac/util f color-system-icons.hqx
-----	----	---

21.

856	40	aw www.gpntb.ru b 193.233.14.7 d win/dewey f Moscow.Russia.GPNTB, Mikhail Goncharov o WINDOWS-NT s 2048 bytes q text/WINI-1251 v 24
-----	----	---

22.

856	20	a anthrax.micro.umn.edu b 128.101.95.23 (Naziv hosta i numerička IP adresa.)
-----	----	---

23.

856	10	aw uarchive.wustl.edu d /aai/admin/CAT.games f mac-qubic.22.hqx
-----	----	--

24.

856	40	u http://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid.htm q text/html
-----	----	---

25.

856	40	u http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VI/3/p1996-1/concise.pdf u http://ifla.inist.fr/VI/3/p1996-1/concise.pdf c Requires Adobe Acrobat Reader
-----	----	--

26.

200	0□	a Bulletin d'informations de l'Association des bibliothécaires français
856	40	u http://www.abf.asso.fr/bulletin.htm z Sommaire des numéros disponible en ligne

27.

856	42	u http://www.bl.uk/services/bsds/nbs/interface/wface01.html 3 Interface (Web Version)
-----	----	---

28. *

001	□□	a c b l c s d 0
011	□□	e 1408-0990
200	1□	a Ljubljanske novice b Elektronski vir
856	40	u http://www.ljnovice.com/

29. *

856	20	u telnet://izumw.izum.si l cobiss
-----	----	---

30. *

856	00	u mailto:listserv@infoserv.nlc-bnc.ca
-----	----	--

31. *

856	10	u ftp://izumc.izum.si/opac20_1.zip c dekomprimiraj z WINZIP32.exe l anonymous
-----	----	--

32. *

200	0□	a #The #king and his castle b Elektronski vir e #a #few remarks on drawings of architectural elements on a medieval map f Nataša Golob
856	40	u http://www.let.ruu.nl/CIHA/posters/139.htm

33. *

001	□□	a n b l c s d 0
-----	----	---

011	uu	e1408-8134
200	1u	aCOBISS obvestila bElektronski vir
856	40	uhttp://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsku publikacijo u elektronskom obliku.)

34. *

001	uu	ac ba cs d1
011	uu	e1318-8585
200	1u	aCOBISS obvestila
856	41	uhttp://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsku publikacijo u štampanom obliku.)

35. *

001	uu	an ba ca d2
011	uu	a1318-8585
200	0u	aAvtomatski telefonski odzivnik - kakovostna dopolnitev izposoje v Centralni tehniški knjižnici fSmilja Pejanovič
215	uu	i#Letn. #4 h#zv. #3 k1999 astr. 33-37 cIlustr.
856	41	uhttp://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/1999_3/html/clanek_03.html (Članak objavljen u serijskoj publikaciji koja istovremeno izlazi u štampanom i elektronskom obliku. Članak je vezan za zapis za štampano izdanje, a u polje 856 unet je URL članka u elektronskoj serijskoj publikaciji.)

36. *

001	uu	an bl ca d2
011	uu	a1580-3538
200	0u	aV vodi se dojenček navaja na samostojno gibanje bElektronski vir fDorica Šajber-Pinolič
215	uu	i#Letn. #1 h#št. #8 k18. avgust 1999 cIlustr.
856	40	uhttp://www.sportosplet.net/8/8_plav.html (Članak vezan za serijsku publikaciju koja izlazi samo u elektronskom obliku.)

37. *

001	uu	an ba cs d0
011	uu	e0352-4833
200	1u	aMoj mikro
856	42	uhttp://www.mojmikro.delo-revije.si/ 3kazala ter vsebina tekoče številke (Zapis za štampanu serijsku publikaciju. Na internet stranici nalaze se sadržaji starih brojeva serijske publikacije i kratki sadržaj tekućeg broja.)

38. *

001	uu	an ba cm d0
200	0u	aHow the mind works fSteven Pinker
856	42	uhttp://www.amazon.com/exec/obidos/tg/detail/-/0393318486/qid=1064232588/sr=1-3/ref=sr_1_3/102-9167010-3008110?v=glance&s=books 3uredniške ocene in ocene bralcev (Zapis za štampanu monografsku publikaciju. Na internet stranici elektronske knjižare Amazon kod osnovnih podataka o publikaciji nalaze se ocene urednika i čitalaca.)

39. *

001	uu	an ba cm d0
200	1u	aInternet in pravo fBoštjan Makarovič ... [et al.]

856	42	u http://www.pasadena.si/knjigarna/kazalo.asp?id=18210 3 kazalo (Zapis za štampanu monografsku publikaciju. Na internet stranici izdavača Pasadena kod osnovnih podataka o publikaciji ispisan je i sadržaj.)
-----	----	---

40. *

001	□□	a n b l c a d 2 t 1.19
200	0□	a Branje med vrsticami b Elektronski vir f Milena Mileva Blažić
856	40	z E-vir na naslovu http://www.mladinska.com/za_starse/branje_med_vrsticami ni već dostopen (17. 2. 2011) (Zapis za članak u elektronskom obliku. Napomenu o prestanku dostupnosti URL adrese navodimo u potpolju 856z. U potpolje upisujemo i datum unosa napomene, jer datum prestanka dostupnosti URL adrese obično nije poznat.)

41. *

200	0□	a Esej b Elektronski vir f David Albahari g iz srbščine prevedla Sonja Polanc g urejanje in priprava za elektronsko objavo Blaž Podlesnik
856	40	u https://doi.org/10.4312/NOKQ9389 q HTML q ePUB q PDF (E-knjiga s naslovom Esej dostupna je kako u html formatu tako i u epub i pdf formatu na istoj URL adresi. Potpolje q ponavljamo za svaki format.)